

Dóchas as an gCruthú

Grianghraf: ED

Aimsir Adhartha agus Aimsir Ghnímh

Creat 5 seachtaine le haghaidh Thréimhse Chéiliúrtha an Chruthaithe 2008, ag baint úsáide as an leicseanáir

*Arna chur le chéile ag Revd Dave Bookless, Stiúrthóir Náisiúnta, A Rocha UK,
Le hAghaidh Eagláisí Le Chéile, An Bhreatain Mhór agus Éire, Acmhainní Thréimhse Chéiliúrtha an
Chruthaithe 2008*

Is tábhachtach an téama é an dóchas as an gcruthú sa lá atá inniu ann. Bíonn an íomhá apacailipteach de chuid na n-eolaithe agus na bhfeachtasóirí chomh diúltach sin i dtaobh an Athraithe Aeráide go bhfuil eadóchas ar mhórchuid daoine. Creideann daoine áirithe gur sa nuálaíocht theicniúil, sna creataí rialála nó sa ghníomhú polaitiúil atá an dóchas Tá tábhacht ag baint leo seo ar fad, ach ní athróidh siad an nadúr daonna. Is mó tuiscint atá againn le blianta beaga anuas ar an dualgas atá orainn athrú níos doimhne agus níos fairsinge a chur i bhfeidhm.

Tá na hábhair seo bunaithe ar an dóchas atá againn mar Chríostaithe, agus tá sé sin bunaithe ar phleananna maíthe Dé dá chruthú, ar an réimse ollmhór obair shlánaithe a rinne Críost, agus agus ar chumhacht athnuachana an Spioraid atá de shíor ag saothrú tríd an gcine daonna. Tagann an dóchas ón gcruthú, deimhnítear leis an gcros agus leis an aiséirí é, agus oibrítear amach inár bhfreagairtí é. Athaímsimis fíis bhíobálta a ligfidh do dhaoine athrú, a ligfidh do phobail claochlú agus a ligfidh don chruthú athnuachan.

Treoracha seanmóireachta atá bunaithe ar shleachta socra ó Shoiscéalta as Matha 18-21 is ea na hábhair leicseanáir. Cuirtear i láthair dúinn iad mar chuid deiridh den teagasc a thug Íosa roimh bhás agus aiséirí do. Díríonn an teagasc seo ar a ndeisceabal go príomha – Ní ar na sluaite ach ar iad a thug faoi Íosa a leanúint. Treoracha don turas atá iontu. Is iad a chluádaíonn na ceithre Dhomhnach ná:

Dóchas as an gCruthú ó Charachtar Dé - Matha 18.15-20

“Ní dhéanann an grá aon olc ar an gcomharsa” – Rómhánaigh 13:10

Dóchas as an gCruthú ó Phleananna Dé - Matha 18.21-35

“Is liomsa an talamh agus níl ionaibhse ach luch deoraíochta agus aíochta agamsa” – Léivític 25.23

Dóchas as an gCruthú ó Ríocht Dé - Matha 20.1-16

“Sibhse freisin, isteach san fhíonghort libh” – Matha 20:7

Dóchas as an gCruthú ó Athnuachan na Daonnachta - Matha 21.23-32

“Mar is é Dia atá ag spreagadh idir rún agus ghníomh ionaibh de réir a dheathola féin” – Filipigh 2:13

Dóchas as an Cruthú ó Chríost - Matha 21.33-43

“Leanaim orm ag iarraidh an duais a bhreith liom mar go bhfuil beirthe orm féin ag Íosa C

Seachtain 1 – Dóchas as an gCruthú ó Charachtar Dé

7^ú Lá Mhí Mheán Fomhair go dtí an 16^ú lá i ndiadh na Tríonóide

Téama

“Ní dhéanann an grá aon olc ar an gcomharsa”

Rómhánaigh 13:10

Grianghraf: youngrobv

Léamha

Eizicéil 33.7-11

Salm 119.33-40

Rómhánaigh 13.8-críoch

Matha 18.15-20

Réamhrá

Tabhair ‘Tréimhse Céiliúrtha an Chruthaithe’ isteach mar thogra nua de chuid na n-eaglaisí móra go léir ar fud na hEorpa, atá ag iarraidh úsáid a bhaint as an tréimhse idir 1 Mí Mheán Fomhair agus 5 Mí Dheireadh Fomhair (Céiliúradh an Fhómhair agus Ré an tSiúr Próinsias san áireamh) mar shéasúr ina ndéanfar machnamh ar chuspóirí Dé don chruthú neamhdhaonnach. Míniú gur thuigeamar an scéal Críostaí, agus gur léigheamar an leicseanár ar dhóigh a bhí ró-antrapalárnach san am a caitheadh, agus gur iarracht choinsiasach é seo le machnamh a dhéanamh i gceart ar chuspóirí Dé don chruthú mór.

Níor roghnaíodh na léamha (leicseanáir) socra go speisialta, mar sin, ní hiad sin na sleachta is suntasaí maidir leis an gcruthú, ach, mar a fheicimid, léiríonn na sleachta seo an chaoi a n-áiríonn an scríoptúr ina iomláine cuspóirí Dé don chine daonna, agus cuid uile an chruthaithe le chéile.

Soiscéal an Lae Inniu

Is é Matha 18-21, cuid deiridh den teagasc a thug Íosa roimh bhás agus aiséirí do, an áit as a dtagann ár gcuid soiscéil do na cúig seachtainí atá romhainn. Díríonn an teagasc seo ar a ndeisceabal go príomha – ní ar na sluaite ach ar iad a thug faoi Íosa a leanúint. Treoracha don turas atá iontu.

Is cosúil ón gcéad léamh gur trácht é soiscéal an lae inniu ó Mhatha 18: 15-20 ar cén chaoi le argóintí idir Críostaithe aonair (bráithre) a shocrú a ghasa agus a chiúine agus is féidir. Molann Íosa dúinn gan éalú ón gcoimhlint agus ligeant d’achrainn leanúint ar aghaidh, ach a dhul i ngleic leo chun na fadhbanna a thiteann amach a réiteach. Ar an gcéad dul síos, ba choir dúinn fadhbanna a réiteach aghaidh ar aghaidh, gan bheith ag gearán fúthu agus ag caint orthu ar chúl a gceann (“gabh chuige á áiteamh air” agus “do bhráthair a thabhairt leat”). Ní ceart dúinn dul i muinín an tríú páirtí ach amháin sa chás gur theip orainn an fhadhb a réiteach eadrainn féin. Cuireann caidreamh briste le meath na heaglaise, mar sin, tá Íosa an-soiléir faoi go ndíbreofar ón gcomhbhráithreachas iad má dhiúltaíonn daoine éisteacht, nó má dhiúltaíonn siad claíocha briste a dheisiú.

Críochnaíonn an sliocht le dhá ráiteas de chuid Íosa a mbaintear mí úsáid astu go rialta. I dtús báire, “má bhíonn beirt agaibh ar talamh ar aon aigne faoi rud ar bith a bhíonn le hiarraidh acu, beidh sé le fáil acu ó m’Athair”. Ní ceadúnas é seo achainí ar bith a dhéanamh, ar nós gur síorthabharthóir neamhaí é Dia a bhíonn ag feitheamh i gcónaí lenár gcuid uaillmhianta a shásamh. Is éard atá i gceist leis go mbeidís ar ‘aon aigne faoi rud’ ná athmuintearas beirte a bhí in earraid lena chéile, ach a rinne cairdeas le chéile arís. Geallann Dia comhaontú na beirte seo a dhaingniú. Leanann focail dheireanacha an tsleachta ar aghaidh; “Óir, mar a mbíonn beirt nó tríúr tagtha i gceann a chéile i m’ainm, bím féin ansin ina measc”. Cé go bhféadfaimis an tuiscint a bhaint as go mbíonn Íosa i láthair am ar bith a thagann Críostaithe le chéile ina ainm, baineann an bhrí dhíreach le láithreach speisialta Dé i measc siúd a thagann le chéile arís i ndiadh dóibh a bheith scartha óna chéile – iad atá tagtha chun réitigh ina dhiadh na hachrainne.

Tréimhse Chéiliúrtha an Chruthaithe

Cad a deir an sliocht seo faoin gcruthú agus faoin timpeallacht? Is léir ón sliacht go bhfuil dlúthbhaint idir ár gcaidrimh féin agus ár gcaidreamh le Dia. Má shéanann duine ar leith athmhuintearas a dhéanamh lena bhráithre, cuireann sé sin isteach ar na caidrimh go léir dá chuid – leo siúd atá mórthimpeall air, agus le Dia, toisc gur caidreamhach an carachtar atá aige. Comhaltas in aon dúileamh is ea an tAthair, an Mac, agus Spiorad trí chéile.

Agus toisc go bhfuil sé caidreamhach sa chaoi sin, ní hé an cine daonna amháin atá caidreamhach, ach iomlán an chruthaithe leis – ag sreabhadh as grá cruthaitheach Dé caidreamhaigh. Tá dlúthbhaint agus idirthuilleamaí ag baint lena chruthaigh Dia uile a léiríonn cuid de charachtar caidreamhach Dé. Dála mar a bhaineann an tAthair, an Mac, an Spiorad le chéile i gcomhaltas beithe, bainimid féin lena chéile. Is é sin an fáth nach míphléisiúrtha amháin a bhíonn scoilteanna agus argóintí, ach go dtéann siad i gcoinne charactar grámhar caidreamhach Dé chomh maith.

Ag léamh na hEipistile as Rómhánaigh 10 dúinn, léigheamar “Ní dhéanann an grá aon olc ar an gcomharsa” (véarsa.10). Ní hé ár gcomharsa an t-aon duine san eaglais, ná ár gcomharsa béal dorais amháin, ach gach aon duine ar domhan a bhfuil tionchar againn ar a saolta. Téarma bíobálta amháin a dhéanann achoimre ar an dlúthbhaint daoine – agus beithíoch – seo is ea an focal Gréigise ‘oikos’, arb ionann é agus teaghlach. Is é an fhréamh é ar fhocail amhail ‘ecumenical’ sa Bhéarla – teaghlach chreideamh Críostaí – chomh maith le ‘ecology’ agus ‘economy’. Baineann ‘Ecology’ leis na caidrimh éagsúla idir gach dúil bheo san éiceachóras – teaghlach nádúrtha a mbímid ag foghlaim faoi i gcónaí – agus fúinn féin leis – agus de réir mar a foghlamaímid, tuigimid go mbrathann gach dúil bheo – sinn féin san áireamh – ar a chéile. Ní dírithe ar airgead amháin atá an geilleagar – is é atá i gceist, nó ba chóir gurbh é atá i gceist leis ná an chaoi a láimhseálaimid na hacmhainní taobh istigh den teaghlach domhanda. Is é an tuiscint bhíobálta atá ar ‘oikos’ ná gur pobal sinn seachas indibhidí féinrialaitheacha. Tá nasc éiceolaíoch agus eacnamaíoch eadrainn féin agus daoine eile ar fud an domhain, chomh maith leis na speicis uile a chruthaigh Dia.

Bíonn an tArdeaspag Desmond Tutu ag caint ar coincheap Afracach atá an-difriúil ó indibhidiúlacht an Iarthair, ach d’fhéadfaí a rá gur cóngaraí don ‘oikos’ nó teaghlach atá sé ag an am céanna. Ar seisean: “Ba mhaith liom go ndéanfadh muintir an Iarthair a machnamh ar bhronntanas beag a d’fhéadfaímis san Afraic a thabhairt dóibh. Is é sin bronntanas an ‘ubuntu’, eisint an chine daonna, a fógraíonn go bhfuil mo chuid daonnachta iomlán fite fuaite i do chuidse... ar scáth a chéile a mhaireann na daoine.”¹

Ar scáth a chéile a mhaireann na daoine. Bainimid le chéile agus baineann ár gcaidreamh le Dia leis an gcaoi a gcaithimid lenár gcomharsana domhanda. “Ní dhéanann an grá aon olc ar an gcomharsa”. Sa domhan idirnasctha, caidreamhach seo, cuireann an nós maireachtála atá agam, an fuinneamh a úsáidim, an truailliú a chruthaím, agus mo chuid drámhála isteach ar mo chomharsa. Faightear málaí plaisteacha a chaitear amach i Sasana i mboilg albatras thall san Aigéan Ciúin. Déanann báisteach aigéadach dochar d’fhoraoiseanna sa Chríoch Lochlann. Cuireann astuithe carbóin ón Iarthar le haimsir foircneach, agus arduithe i leibhéal na mara sa Bhanglaidéis agus sa Mhaláiv. Scaoiltear thart ar 9.5 tona dé-ocsaíd charbóin an duine in aghaidh na bliana sa Ríocht Aontaithe. Is iad 0.1 tona sa Mhaláiv agus 0.2 tona² na meánastuithe sa dhá thír sin. Mar a léiríonn Athbhreithniú Stern de chuid Rialtas na Breataine Móire ar eacnamaíocht an Athraithe Aeráide, “Tá éagothrom ag baint le tionchair an Athraithe Aeráide: is mó agus is luaithe a bheidh tíortha bochta thíos leis ná tíortha saibhre, a bhfuil ¾ na freagrachta orthu i leith na ngás ceaptha teasa atá san atmaisféar faoi láthair.”³

Conclúid

Chualamar sa soiscéal “Má dhéanann do bhráithair peaca i d’aghaidh, gabh chuige á áiteamh”. Is léire sa lá atá inniu ná mar a bhí riamh gur orainne san Iarthar atá an locht maidir le róthomhaltas agus ró-úsáid a bheith ag déanamh dochair do bhoicht an domhain, agus ag déanamh damáiste don phláinéad. Má bheartaimid gan dul i ngleic leis seo fiú nuair a chuirtear faoinár mbráid é, ní hamháin go maslaímid ár gcomharsa, tugaimid ár gcúl le carachtar Dé. Teastaíonn ó Dhia go mbeadh grá a bheith againn dár gcomharsa, mar a bheadh dúinn féin, óir ní dhéanann grá aon dochar dá chomharsa. I gcaitheamh na seachtainí atá amach romhainn, mar a théimid i dtaithe ar Thréimhse Chéiliúrtha an Chruthaithe, ár súile agus ár gcluaisé béal le cuspóirí Dé don domhan mór, osclóimis ár gcroithe agus fáiltóimis roimh dhúshláin i dtobh an nós mhaireachtála seo againne.

¹ M. Desmond Tutu, "Towards Koinonia in Faith, Life and Witness", i T.P. Best agus G. Gassmann (a chur in eagar) On the Way to Fuller Koinonia (An Ghinéiv: WCC, 1994, lth.101).

² Staitisticí ó ábhair ‘Carbon Fast’ de chuid Tearfund

³ Sir Nicholas Stern - www.hm-treasury.gov.uk/media/A/8/stern_speakingnotes.pdf

Seachtain 2 – Dóchas as an gCruthú ó Phleananna Dé

14^ú Lá Mhí Mheán Fomhair go dtí an 17^ú Lá i ndiadh na Tríonóide (*Lá na Croise Naofa le céiliúradh ar an 15^ú Lá*)

Léamha

Genesis 50.15-21, Salm 103.8-13

Rómhánaigh 14.1-12, Matha 18.21-35

Téama

“Is liomsa an talamh agus níl ionaibhse ach
luch deoraíochta agus aíochta agamsa”

Léivític 25:23

Grianghraf

Réamhrá

Tá gearchéim fiachais againn sa Bhreatain Mhór i láthair na huair. Is é £8,816 an meánfhiach teaghlach sa Ríocht Aontaithe, ach má chuirimid morgáistí san áireamh, méadaíonn fiach an ghnáthaosaigh go £28,000.⁴ Nuair a imíonn na fiacha as smacht, is féidir leo damáiste tromchúiseach a dhéanamh ar shláinte fhisiciúil agus mhothúchánach daoine, gan trácht ar an strus ollmhór a chuireann siad ar chaidrimh.

I gcomhthéacs an domhain mhóir áfach, ní dada na fiacha seo thar ghualainn fhiacha na dtíortha atá i mbéal forbraíochta a bhfuil airgead ag bainc agus rialtais na hEorpa agus Mheiriceá Thuaidh orthu. Dar leis an bhFeachtas Lubaile i gcoinne an Fhiachais, tá idir US \$290 agus US \$380 d'fhiacha ina iomláine ag na 53 tír is boichte, ach níos mó ná US \$2.6 trilliún⁵ atá amuigh ag na 149 tír is boichte. Iasachtaí ó na 1970idí agus na 1980idí is iad an mhórcuid acu ar troime i bhfad na híocaíochtaí bliantúla úis orthu anois ná an méid bunaidh. Cé gur thug Rialtas na Breataine faoi na rialtais mhóra eile a spreagadh le fiacha a chealú, agus go bhfuil go leor fiach cealaithe acu féin cheana, tá i gcónaí acu níos mó na dhá bhilliún dollar d'fhiaca ó thíortha bochta eile.

Soiscéal an Lae Inniu

Is é faoiseamh fiachais ábhar shoiscéal an lae inniu, agus baineadh as Matha 18:21-35 é. Is é bunús an scéil ná fear ar tugadh deich míle buanna do, ar fiú na milliúin punt iad in airgead an lae inniu – ach diúltaíonn sé do dhuine eile a bhfuil 100 déanair aige air a aisíoc. Níorbh bheag an méid é sin ach oiread – b'ionann déanair amháin agus pá lae amháin, agus ar an mbonn sin, b'ionann 100 déanair agus pá thrí mhí. Is minic a bhaineann seanmóirí léamh spioradálta as. Tá dearbh leis seo go pointe. Gach uair a úsáidimid Paidir an Tiarna, iarraidimid ar Dhia sinn a mhaitheamh *as mór a mhaithimidne dár bhféiciúnaithe féin*. Tá maithiúnas Íosa de dhíth orainn uile – ní féidir le haon duine againn seasamh i láthair Dé gan an pardún saor agus iomlán atá le fáil de thoradh báis agus aiséirithe Chríost. Iarrtar orainn maithiúnas a thabhairt dóibh sin go léir a chuireann isteach orainn, iad sin a bhíonn ag spocadh asainn agus a ghríosann sinn, bíodh sin d'aon ghnó nó i gan fhios dóibh, is cuma cé acu le focail, le gníomhartha nó le hiompar a dhéanann siad é. Go spioradálta, is geall le meon do-mhaite agus caocháil srutha a chuireann bac ar shreabhadh abhainn thrócaire Dé.

Bheadh dul amú orainn an fáthscéal seo a léamh go spioradálta áfach. Tá teachtaireacht an-láidir aige maidir le cás an lae inniu ina mbíonn ollfhiachais idirnáisiúnta agus pearsanta againn. Nuair a thosaigh Íosa ag insint a scéil mar gheall ar na fiacha cealaithe, is cinnte gur smaoinigh a lucht leanúna Giúdacha ar Léivític caibidil 25 inar shaothraigh Dia bliain lubaile. Go deimhin, tá leid i gceist Pheadair a spreagann scéal Íosa – mhol sé dúinn duine a mhaitheamh faoi sheacht. De réir an tSean-Tiomna, bhí bliain na hIubaile le bheith ann gach 50 bliain – 7 x 7 móide ceann amháin. Is é freagra Íosa ar cheist Pheadair ná gur cheart dá leanúnaithe maithiúnas a thabhairt dá bhféiciúnaithe níos minice go fóill – ní 7 x 7 ach 70 + 7. Níl hé go bhfuil sé ag déanamh amach gur cheart maithiúnas a thabhairt ar an 78ú uair! Níl ann ach go bhfuil uimhreacha siombalacha in úsáid aige le cur in iúl dúinn cé chomh tábhachtach is atá sé a bheith toilteanach maithiúnas a thabhairt do dhaoine arís agus arís eile – gan tairiseamh.

⁴ Statisticí ó Credit Action (www.creditaction.org) dátaithe Mí an Mheitheamh 2007.

⁵ www.jubileedebtcampaign.org.uk, roichte Mí Aibreáin 2008.

An Iubhaile

Cad é go baileach atá i gceist le bliain na hIubhaile? Cén bhaint atá aige linne sa lá atá inniu, agus conas mar a bhaineann sé lenár dtéama 5-seachtaine de Thréimhse Chéiliúrtha an Chruthaithe?

Ar an gcéad dul síos, is é an Iubhaile an chaoi a ndéanann Dia a cheartas a athbhunú. Ar an iomlán, ní oibríonn ‘cheartas’ an domhain ach ar son na mboc mór a bhfuil airgead acu. Féadann siad brabús dleathach a dhéanamh ar mhíráth na ndaoine boichte trína maoin nó a dtailte a cheannach ar phraghais ísle. Tuigeann siad cén chaoi leis an gcóras a úsáid; tá siad in acmhainn scoth na ndlíodóirí a ionramháil dóibh féin. De réir a chéile, cuirtear leis an éagothrom – éiríonn lucht an airgid níos saibhre agus éiríonn na boicht níos boichte. Tarlaíonn an rud céanna taobh istigh de shochaí ar bith, ach is ar bhonn domhanda a tharlaíonn sé seo i mbaile comhchruinne an lae inniu. Is mó maoin atá ag cuid de na daoine is saibhre ar domhan ná a bhfuil ag na tíortha is boichte. Tá ioncam an 20% daoine is saibhre ar domhan (a chlúdaíonn daonra iomlán na Ríochta Aontaithe) a 74 oiread níos mó ná mar atá ag an 20% is boichte. Is é prionsabal na hIubhaile ná páirc imeartha réidh a athshlánú. Ceartas Dé atá ann a oibríonn ar son na ndaoine ar theip orthu agus a d’fhulaing dá bharr – is cuma cé acu an raibh siad féin ciontach as nó nach raibh. Tugtar maoin, saoirse, agus cumas beatha a bhaint den talamh ar ais gach 50 bliain.

Dar leis na boic mhóra, ní haon cheartas é fiacha a chealú agus maoin a thabhairt ar ais. (Cheal nár thuilleadar a gcuid go macánta?). Ach níl siad ag cuimhneamh ar rud amháin atá fíorthábhachtach. Mar a deir fáthscéal Íosa faoin ngiolla do-mhaite linn, táimid ar fad i bhfiacha ag Dia. In Íosa, chealaigh sé fiacha atá na milliúin uaire níos mó ná na fiacha saolta atá againn féin ar dhaoine eile. Is iad sin fiacha ár n-éirithe amach agus ár bpeaca i gcoinne Dé; rudaí nach bhféadfaimis riamh a chúiteamh le hairgead amháin. Más féidir linn glacadh leis an maithiúnas a thairgeann Dia i bhfoirm Íosa, níl aon leithscéal againn gan mhaithiúnas a thabhairt dóibh siúd a bhfuil airgead againn orthu. Ní mór dúinn maithiúnas a léiriú le go bhfaighimid maithiúnas. Cealófar ár bhfiacha má léirímid go bhfuilimid sásta fiacha daoine eile a chealú.

Ar an dara dul amach, baineann bliain na hIubhaile leis an nasc atá idir daoine, tailte agus Dia. In Leivític 25, cuireadh i bhfeidhm é mar thréimhse inar cealaíodh fiacha, saoradh sclábhaithe, agus tugadh talamh ar ais do dhaoine a díoladh nuair a tháinig an t-ánas orthu. Mar a deir Tim Atwater, “I rith aimsir na hIubhaile, scaoiltear na daoine a chuireadh i ngéibheann toisc go raibh fiacha orthu, ligtear scíth Sabóide don talamh agus do na daoine, déantar athdháileadh ar thailte a cailleadh de thoradh fiach, agus déantar athordú ar phraghais saothair agus talún, é seo ar fad bunaithe ar cé chomh cóngarach is a táthar don chéad Iubhaile eile”⁶. Meabhrúchán is ea an Iubhaile ar a ndearnamar an tseachtain seo caite – go mbaineann Dia, daoine agus talamh le chéile – gur mar theaghlach nó ‘oikos’ a mhairimid. Mura bhfuil córas ar nós na hIubhaile againn, ní haon ionadh é go mbeadh éagothroimí ollmhóra againn ar domhan.

Ar an tríú dul síos, is cuid lárnach den Iubhaile é an tuairim radacach nach mbaineann maoin- is é sin airgead, eallach agus maointe eile, tithe agus tailte – leis an duine ar leis é, ach le Dia. Mar a deir Salm 24:1, “Leis an tiarna an talamh agus a lánmhaire, an domhan ar fad agus a maireann ann”. Níl cead ag cine tofa Dé go fiú caitheamh leis an talamh mar is mian leo. In Leivític 25:23-24, labhraíonn an Tiarna lena phobal, agus is mar seo a leanas a ghabhann sé: “Ná díoltar an talamh amach go deo, óir is liomsa an talamh, agus níl ionaibhse ach luch deoraíochta agus aíochta agam. An talamh go léir in bhur seilbh, beidh ceart fuascailte air.”

‘Is liomsa an talamh’ a deir Dia, ní le hIosrael é – agus ní linne é. Is tionónta tú, agus is tionóntaí sinn ar thalamh Dé, agus mar chomartha air sin, seasann Dia le soláthar ‘shlánú na talún’ – is é sin le rá gur féidir é a athghabháil le dtabharfaí ar ais é do na tionóntaí ar thug Dia dóibh é. Tá práinn leis sa lá atá inniu ann go n-athghabhfaimis an tuiscint nach linn an domhan agus a bhfuil ann, ach gur le Dia é. Is le Dia seachas sinne na rudaí a nglaoitear ‘acmhainní’ orthu – ola, gás, gual, adhmaid, uisce, barra. Ba cheart dúinn athbhreithniú a dhéanamh ar an gcaoi a mbreathnaímid ar an domhan; táimid inár gcónar ann, ach is é talamh Dé i gcónaí é. Ní siopa bréagán dochaite atá ann, ach bronntanas leochaileach luachmhar nach mór dúinn aire a thabhairt dó.

Conclúid

Críochnaíonn scéal Íosa faoin ngiolla domhaite le rabhadh dian – tugtar an giolla céanna do na séilí go dtí go n-aisíocann sé a chuid fiach, agus is léir an rabhadh a chuirtear ós ár gcomhair; is é an rud céanna atá i ndán dúinne mura mbímid sásta maithiúnas a thabhairt do dhaoine. Is léir an breithiúnas a thabharfaidh Dia dóibh siúd a dhéanann faillí ar dhaoine boichte éislinneacha. Ar an gcuma chéanna, tabharfar breithiúnas ar iad a mhilleann an timpeallacht. In Apaicilipsis, deir Dia go neamhbhalbh go scriosfaidh sé na daoine a loiteann an domhan. Dé réir mar a éiríonn na boicht agus an pláinéad níos boichte, is léir gur cheart dúinn aird a thabhairt ar na rabhaidh seo, agus brí cheart na hIubhaile a athshlánú – peacaí a mhaitheamh, fiacha a chealú agus a chaitheamh leis an talamh ar nós gur le Dia é, seachas linne.

⁶ Debt Cancellation: Biblical Norm, Not Exception” le Tim Atwater

Seachtain 3 – Dóchas as an gCruthú ó Ríocht Dé

21^ú Lá Mhí Mheán Fomhair go dtí 18^ú Lá i ndiadh na Tríonóide
(Lá Naomh Matha le céiliúradh ar an 22^ú Lá)

Léamha

Ióna 3.10 - end of 4
Salm 145.1-8
Filipigh 1.21-críoch
Matha 20.1-16

Téama

“Sibhse freisin, isteach san fhíonghort
libh”

Matha 20:7

Griangraf: Robert
Wallace

Réamhrá

I bPaidir an Tiarna, is é a deirimid ná “Go ndtaga do Ríocht, go ndéantar do thoil ar an talamh, mar a dhéantar ar neamh”. ‘Do Ríocht’... Ar na nathanna is coitianta sna soiscéil, tá ‘Ríocht Dé’, faoina gcloisimid arís agus arís eile. Ar go leor bealaí, bunáidh teachtaireacht Íosa go príomha ar idé Ríocht Dé. Ba é an Ríocht chéanna ábhar a chuid fáthscéalta. Is é ‘Ríocht na bhFlaitheas’ a úsáidtear i gcás Shoiscéal Mhatha, ach is ionann an dá rud. Ní raibh ann ach go raibh Matha ag cuimhneamh ar a chuid léitheoirí Giúdacha nár mhian leo go luafaí ainm Dé; mar sin, bhain Matha úsáid as an bhfocal ‘flaitheas’ ina ionad.

Ach céard is ‘Ríocht Dé’ nó ‘Ríocht na bhFlaitheas’ ann? Agus más rud é gur chaith Íosa a shaol ag caint ar na flaithis, cén fáth gur i lár ‘thréimhse chéiliúrtha an chruthaithe’ atáimid faoi láthair? Más ar na flaithis atáimid ag díriú, nach cuma faoin domhan seo?

Ríocht Dé

Nuair a labhraíonn Íosa faoi Ríocht Dé agus Ríocht na bhFlaitheas, ní ag labhairt faoi rud éigin thuas sa spéir atá sé, ná rud éigin i bhfad uainn amach anseo. Is léir gur éirigh le Ríocht Dé briseadh isteach ar an domhan seo, ar an gcontanam spás-ama seo, le teacht Íosa. Tá Ríocht Dé ‘in bhur measc’ nó ‘fite fuaite ionaibh’ faoi mar a deir Íosa – ní in áit éigin amuigh ansin atá sé, ach díreach ar an láthair seo. Ní Ríocht é le teorannacha agus le hairm; diríonn sé ar ríogacht Dé a athbhunú san áit ar forghabhadh é. Diríonn sé ar riail Dé agus ár gcaidreamh leis sin – tá an Ríocht inár measc. Diríonn sé ar riail Dé agus ár gcaidreamh lena chéile – sna heaglaisí, i bpobail, i sochaithe éagsúla – tá Ríocht Dé inár measc. Ach diríonn sé ar an gcruthú chomh maith – an timpeallacht - múineann Íosa go soiléir dúinn urnaí a dhéanamh go ndéantar toil Dé *ar an talamh* mar a dhéantar ar neamh. Diríonn Ríocht Dé ar thalmhú na bhflaitheas.

Déanann Easpag Duram, Tom Wright, plé soiléir ar an ábhar seo ina leabhar dár teideal ‘*Surprised by Hope*’. Áitíonn sé nach é an dóchas Críostaí é go rachaimid chun na bhflaitheas, ach go ndéanfar ceangal idir na flaithis agus an domhan – de réir mar a athbhunaítear riail neamhaí Dé anseo ar talamh. Tá cuid de seo le feiceáil i Ministreachd Íosa, sna miorúiltí a léirigh gur féidir le Dia aincheart an domhain seo a chur ina cheart. Tá dóchas le baint as aiséirí Íosa, ní hamháin i mbeatha tar éis bháis, ach i gcruthú athnuaite agus athshlánaithe – díreach mar a athshlánaíodh corp Íosa. Inniu i saoil Chríostaithe agus i minisreacht na hEaglaise, d’fhéadfaimis a bheith ag súil le breis iomraí air seo – tuar ar chríochnú Ríocht Dé.

Amhail a dúirt Tom Wright: “Is iad na rudaí a dhéanann tú faoi láthair – péintéireacht, praeitseáil, amhranáiocht, fuáil, guí, múineadh, tógáil óspidéal, tógáil tobar, feachtais a chur ar bun, cumadh dánta, aire a thabhairt do dhaoine, grá a thaispeáint do do chomharsa mar tú féin – na rudaí a mhairfidh i todhchaí Dé... Is geall le céimeanna iad i dtógáil Ríocht Dé”⁷

⁷ Wright, N. T., ‘Surprised by Hope’, SPCK, Londain, 2007, lth.205.

Fíonghort Dé

Seo chugainn mar sin Soiscéal an lae inniu as Matha 20:1-16 – fáthscéal oibrithe an fhíonghoirt. Tugann Íosa isteach é chun a rá gurb “iad dála Ríocht na bh Flaitheas mar...” agus is léir mar sin go mbaineann sé le cuspóirí Dé a bhfuil súil aige athnuachan a dhéanamh ar ord an domhain seo. Cuireann an scéal seo úinéir talún i láthair atá ag iarraidh oibrithe a fhostú le fíonchaora a fhíonghoirt a bhaint agus a thógáil isteach. Níl sé seo ró-éagsúil ón nós atá againn spailpíní a earcú le go gcoinneófaí saor praghas na nglasraí. Geallann an fostóir tuarastal cothrom do na hoibrithe, ach amach sa lá, feictear do go bhfuil tuilleadh oibrithe ag teastáil. B’fhéidir gur tuairiscíodh drochaimsir agus gur theastaigh uaidh na fíonchaora a thabhairt isteach go sciobtha. I rith an lae, d’earcaigh sé a thuilleadh oibrithe, agus cuid acu ní raibh siad ann ach ar feadh cúpla uair faoi dheireadh an lae. Nuair a bhailigh sé le chéile iad chun an n-airgead a thabhairt dóibh, cuireadh iontas orthu nuair a thug sé an méid céanna dóibh uile. Bhraith na hoibrithe a bhí ag obair ó mhaidin gurbh é an droch-chor a fuair siad féin. Nár cheart go n-íocfaí de réir na dtorthaí iad? Nár cheart go dtabharfaí bónas dóibh go fiú? Míníonn Íosa go soléir dúinn go bhfuil sé de cheart ag an úinéir talún a oiread sin airgid agus is mian leis a thabhairt dóibh – is é a airgead féin é.

Cén bhaint atá aige sin linn? Is é an fíonghort an domhan – cruthú Dé. Mar a chonaiceamar an tseachtain seo caite, is leis an Tiarna an domhan – mar sin, baineann an fíonghort leis. Mar a dúirt Margaret Thatcher tráth: “Tá léasacht deisiúcháin againn ar an domhan”.

Ina theannta sin, oibrithe is ea sinn féin i bhfíonghort Dé. Is é ár dtasc é torthaí an domhain a bhaint. I ndaíre, tugann an sliocht seo ar ais go Geineasas 1 sinn, mar a chruthaíonn Dia an cine daonna díreach roimh jabthuirisc a thabhairt dúinn - ár gcéad Choimisiún Mór. Deir daoine linn tiarnas a bheith againn ar an domhan agus a ainmhithe, agus riail a bheith againn orthu go léir. Ní tiarnúlacht atá i gceist le ‘tiarnas’ – ach an dea-ríogacht chaoin a shamlaímid le hÍosa, a nígh cosa a leanúnaithe.

Thar na céadta, agus i rith na dtréimhsí ina ndearnamar dúshaouthrú ar acmhainní an domhain ar mhaithe lenár gsóúlacht agus lenár rachmas féin go speisialta, tá an chluais bhodhar tugtha againn d’fhorógra tábhachtach an chruthaithe. Tá Dia soiléir faoi seo. Is den ríthábhacht don chine daonna é go dtabharfaimis aire don domhan agus dá ainmhithe de gheall ar Dhia. Níl ionainn ach feirmeoirí tionóntacha.

Ar an tríú dul amach, léiríonn pointe lárnach san fháthscéal seo rud sa bhreis linn faoi sholáthar Dé sa chruthú; is é sin gur mar bhronntanais seachas mar rudaí a thuilleamar a bhfaighimid torthaí an chruthaithe. I bhfíonghort Dé, Ríocht Dé, íoctar i bhfad níos mó leis na hoibrithe ná mar a thuilleann siad. Is ó fhlaithiúlacht an úinéra a thagann an duais a bhfaigheann siad; bíodh sin má rinne siad lá oibre iomlán ná uair amháin.

Pointe tábhachtach is ea é seo. Má chuirim síol sa ghairdín nó sa chuibhreann, agus má chotháim i gceart é, go leor uisce a thabhairt dó, a chinntiú go bhfuil solas na gréine aige, cé leis na trátaí má dhéantar plandaí trátaí den síol faoi dheireadh? Is féidir liomsa muinín a bheith agam as go ndearna mé mo chuid, agus táim saor leis na torthaí sóúla a bhlaiseadh, ach ní cheart dom riamh dearmad a dhéanamh air go soláthraíonn Dia an fás. Ní mise a rinne tráthaí de na síolta, ach míorúilt Dé. Is sa chaoi sin a mhúineann an sliocht dúinn faoi chúrsaí béascna agus le buíochas a bheith againn as torthaí chruthú Dé. I bpaidir ofrála na hEucairiste Anglacánaí, is é a deirimid ná gur “uaitse a thagann uile ní, agus tugaimid duit féin a bhfuil agat”, agus tá dearbh leis sin.

Beidh orainn caidreamh nua a bhunú lenár gcuid maoinne agus leis an domhan féin, más ar tóir Ríocht Dé atáimid. Beidh orainn a aithint gur bronntanas gach rud atá againn, agus gur ó ghrásta Dé a thagann siad. Agus, ar ndóigh, níl rud ar bith aige tuillte againn.

Conclúid

Más fíor gur fíonghort de chuid Dé an pláinéad seo, agus gur oibrithe sinne, cé chomh maith is a d’fhreastal tú ar an gcúram is agatsa? An duine tusa díbh siúd atá ag obair leo ó thús, ag sábháil an phlainéid, ag laghdú do chuid astuithe carbóin, ag maireachtáil i gcomhréiteach leis an gcomhshaol? Dar le fáthscéal Íosa, tá buíochas ag dul duit as ucht do chúram a dhéanamh, ach ní hé sin le rá go mbeidh Dia ag feitheamh leat go speisialta dá bharr. Coinnigh ort, ach fainic an baol atá ann a bheith i d’fharisíneach éiceolaíoch. Ba chóir go spreagfadh áthas Dé amháin tú. Ábhar misnigh is ea an fáthscéal seo daoibh sin – an chuid is mó againn is dócha – atá ag teacht isteach inár gcomhthionól i bhfad anonn sa lá. Níl sé ró-dhéanach – bí rannpáirteach fiú má táimid ag druidim le deireadh an lae. I Ríocht Dé, d’fhéadfadh an duine deiridh teacht isteach ar dtús, agus d’fhéadfaí gurbh é an chéad duine a thiocfadh isteach ar deireadh. Teachtaireacht dóchais is ea é seo dúinn ar fad. Is é seo fíonghort Dé, agus is é sin é atá i réim. Larann sé orainn bheith mar chomhoibrithe do agus sinn ag tabhairt aire don domhan seo.

Seachtain 4 - Dóchas as an gCruthú ó Athnuachan na Daonnachta

28^ú Lá Mhí Mheán Fomhair go dtí an
19^ú Lá i ndiadh na Tríonóide

Léamha

Ezicéil 18.1-4, 25-críoch, Salm 25.1-8
Filipigh 2.1-13, Matha 21.23-32

Téama

“Mar is é Dia atá ag spreagadh idir rún
agus ghníomh ionaibh de réir a dhea-
thola féin.”

Filipigh 2:13

Grianghraf:
fotdmike

Réamhrá

Ina leabhar “A Short History of Nearly Everything”, tugann an scríbhneoir Meireacánach Bill Bryson cuntas cailiúil ar stair na heolaíochta atá siamsúil agus an-fhaisnéiseach. Ritheann sé trí na céadta bliain de nuálaíocht, dhíograis, thurgnamh agus cúpla scéal maith ar na héalárnachtaí, na heachtraí agus na hargóintí a thit amach ar an mbealach. Ag druidim le deireadh an leabhair, déanann sé a mhacnamh ar a bhfuil bainte amach ag an daonnacht maidir leis an eolaíocht agus an teicneolaíocht, agus a bhfuil le déanamh againn go fóill. Déanann sé cur síos ar na fadhbanna a mbeidh orainn a dhul i ngleic leo, gan dearmad a dhéanamh ar an tubaiste thimpeallachta a chruthaithe againn dúinn féin trí neamhshuim a dhéanamh de chomhardú an dúlra nó ar theorannacha chríochta an domhain. Níl an cuntas teiste ró-mhaith. Ar deireadh, is é seo a deireann Bryson: “Abair dá mbeadh órgánach á chur le chéile agat a thabharfadh aire don saol mór sa chosmas uaigneach seo, a dhéanfadh monatóireacht ar a bhfuil sé ag dul, agus a choinneodh taifead ar a raibh sé go dtí seo, ní hamhlaidh go mbronnfaí an post sin ar an gcine daonna. Ach seo pointe suntasach duit – is cosúil gur sinn a roghnaíodh, cíbe cinniúint nó an oirchill a roghnaigh. Go bhfios dúinne, is sinne is fearr dá bhfuil ann.”⁸

Putting People in their Place

Sa lá atá inniu ann, tugaimid aghaidh ar an bhféidearthacht réadúil go bhfuil an cine daonna ar tí gach rud atá bainte amach againn a scriosadh mura mbímid athrú ar an scéal go han-luath ar fad. Tá an dramháil, an truailliú, dó drabhlásach na mbreoslaí iontaise, an dífhoraioisíú, oildhíothú an fhiadhúlra, an damáiste ar fad atá a rinneadh d’uisce, d’aer agus d’ithir tar éis sinn a chur i gcruachás éiceolaíoch. Caitheann athrú a theacht ar an ngéarchéim.

Ach ag an am céanna, níl mórán muiníne asainn mar dhaonnaithe go mbeimid in ann na hathruithe riachtanacha a dhéanamh. Cuireann na comhshaolaithe ar ár súile dúinn é go dtuigeann na rialtais agus na heolaithe le fada an lá tionchar na rudaí seo ar fad agus nach ndearna siad dada ina thaobh go dtí le déanaí. Séanann daoine eile é – éiríonn an fhírinne róchiotach nuair a chuireann sé isteach ar ár slite beatha, agus nuair a thagann sé salach ar ár gcuid sóilacht. Is cosúil go bhfuil nós an fhéinmhilleachais go domhain sa nadúr daonna. An féidir athrú a chur ar dhaoine agus shochaithe, an féidir déileáil lenár ngéinte leithleacha, an féidir an nadúr daonna a athrú? Más sinne is fearr, mar a deir Bryson, an féidir dóchas a bheith againn?

Athrú ar Ríocht Daonnachta?

Is é a leanas croílár an ruda; mura bhfuil muinín as go mbeidh an cine daonna in ann an ghéarchéim timpeallachta seo a sheachaint, an féidir leis an gcreideamh Críostaí cabhrú linn? Le blianta beaga anuas, tá borradh faoi líon na gceannairí sinsireacha, cuid acu nach Críostaithe iad, atá ag díriú a n-achainí ar phobail Chríostaí agus ar phobail a bhaineann le chreidimh eile le go rachaidís i ngleic leis an ngéarchéim timpeallachta. Glactar leis faoin am seo nach ndéanfaidh an teicneolaíocht, an eolaíocht, an nuálaíocht, ná an pholaitíocht amháin cúis, toisc gur gearchéim spioradálta agus mhorálta é seo go bunúsach.

⁸ Bryson, W. ‘A Short History of Nearly Everything’ Londain: Black Swan, 2004, lth.572

Is é tuairim an chreidimh Chríostaí ná gur féidir le daoine athrú. Is é an dea-scéala ag lár an tsoiscéil ná nach gcailltear go brách sinn sa phraiseach atá déanta againn – cé acu an é ár gcaidreamh le Dia atá i gceist nó staid an domhain. Dírionn léamha an lae inniu ar fhéidearthacht an athruithe. Tugann Eizicéil 18 le fios nach mbaineann Dia pléisiúr as bás peacaigh a fheiceáil, ach gurbh fhearr leis go ndéanfáidís aithrí – agus go dtosóidís arís as an nua air. Molann ár nEipistil as Filipigh 2 dúinn dearcadh Íosa Críost a bheith againn, a thug suas glóir na bhflaitheas le go saolófaí é, go mairfeadh sé, agus go mbásfadh sé ar ár son. Dúshlán is ea é dúinne an dearcadh giollúil a bhí ag Íosa a bheith againn. I gcás chúram an chruthaithe, dúshlán is ea é dúinnse ár dtiarnas ar an domhan agus a ainmhithe a oibriú amach leis an dearcadh céanna d'íobairt umhal giollachróioch a léirigh Íosa.

Leanann Filipigh 2 ar aghaidh le rá gur féidir leis an gcumhacht chéanna agus a bhí ag Críost a bheith ag feidhmiú ionainn – dár mbunathrú chun feabhais ón taobh istigh amach. Is é a deir 2:13 linn: “Mar is é Dia atá ag spreagadh idir rún agus ghníomh ionaibh de réir a dheathola féin.” Is é Dia atá ag spreagadh idir rún agus ghníomh ionainn: ní foláir ná gur cúis é sin dóchas a bheith againn as an nglóir. Níl mórán gur féidir linn féin a dhéanamh leis na fadhbanna atá cruthaithe againn ar an domhan a réiteach, ach fad is atá Dia ag obair inár measc lena chuspóirí maíthe a chur i gcrích, tá ábhar misnigh againn ar fiú dúinn sinn féin a thiomnú do. Más féidir le cruthaitheoir na cruinne oibriú trí ghnáthdaoine ar ár nos féin, is cinnte go bhfuil dóchas i ndán don phláinéad. Má théimid leis, má thugaimid a thiarnas linn inár saol, is féidir leis sinn a athnuachan ón taobh istigh amach, ár leithleachas a athrú don tseirbhís neamhleithleach a léirigh Íosa.

Ar Ais go dtí an Fíonghort

Céard faoinár léamha Soiscéil? I Soiscéal na seachtaine seo caite as Matha 20, rinneamar comparáid idir an domhan agus fíonghort Dé a n-oibrímidne ann. Leanann Soiscéal an lae inniu ó Mhatha 21:28-32 leis an téama céanna. Gearrscéal atá ann faoi bheirt mhac a iarann a n-athair orthu teacht ag obair leis san fhíonghort. Diúltaíonn ceann amháin dul leis ag an tús, ach tagann athrú intinne air níos déanaí, agus téann sé chun cabhrú leis. Deir an mac eile go gcabhróidh sé leis, ach ní chloíonn sé sin lena ghealltanais. Is léir go bhfuil scéal Íosa dírithe ar na daoine atá mórthimpeall air. Is geall leis an mac a dhéanann geallta folmha na ceannairí reiligiúnacha a bhfuil meas orthu, ach déantar comparáid idir an mac nár chabhraigh lena athair sa chéad áit agus na bailitheoirí cánach taircaisneacha, na striapacha, a bhí ag léiriú spéise i dteagasc Íosa faoi dheireadh.

Cén bhaint atá aige seo lenár gcás féin? Is léir go mbaineann sé seo le Ríocht bhunoscionn Dé atá bunoscionn, a mbíonn tuiscint níos fearr air ag daoine nach mbeifí ag súil leo ná mar atá ag lucht coinbhínseanúil an réiligiúin – tá áit i Ríocht Dé do gach uile dhuine, na daoine nár ghlacadh leo ar an domhan san áireamh. Is léir as seo chomh maith nach briathra a dhearbhaíos ach gníomh. Feictear go mbíonn focail iomlán folamh mura leanann gníomh iad. Is tábhachtaí freastal ar an bhfíonghort ná bheith ag caint faoi.

Tá feidhm aige seo i gcás na géarchéime timpeallachta atá ag déanamh scime dúinn i láthair na huair. I rith na ndeich mbliana seo caite, tá ráitis déanta ag lucht na n-eaglaisí ar fud na cruinne faoi thábhacht na timpeallachta – faoi ról an chruthaithe san adhradh agus sa diagacht Chríostaí. Is cuid d'athaimsiú ról an chruthaithe é 'Tréimhse Chéiliúrtha an Chruthaithe'. Is é dúshlán míshócúlach an tsleachta bhíobálta seo ná an cheist a chur cé acu an briathra folmha iad seo go léir? Ar tháinig toradh ar bith as rúin na Sionad agus na gComhairlí? Ar laghdaíodh leibhéal na n-astuithe carbóin go fóill? An é gur chuir gaoitearachta cainte na ndíospoireachtaí comhdhála go léir le leibhéal na ngás ceaptha teasa?

Ach is cinnte go bhfuil samplaí maíthe ann, agus tá sé tábhachtach aitheantas agus tacaíocht a thabhairt dóibh sin. Tá méadú tagtha ar líon na n-eaglaisí a bhfuil ábhair ÉiceaPhobail acu chun feidhmithe praiticiúla le haghaidh daltachais Chríostaí agus fianaise a oibriú amach. Tá lear mór daoine tar éis tacaíocht a thabhairt d'fheachtas ar nós 'Live Simply' de chuid an CAFOD (www.livesimply.org.uk), 'Carbon Fast' Tearfund (<http://www.tearfund.org/>), agus 'Living Lightly 24-1' (www.livinglightly24-1.org.uk) de chuid A Rocha. Agus, ina cheann sin, tá easpaig ann anois nach bhfuil sásta dul ag eitilt arís! Rudáí maíthe is ea iad seo go léir, ach ag an am céanna, ní ach ag scríobadh leis an uachtar atáimid go fóill.

Conclúid (Seachtain 4)

Mura bhfeicimid samplaí praiticiúla de chúram an chruthaithe go luath, is baolach go gceapfaidh daoine gur cur i gcéill atá i ráitis loma agus gealltanais fholmha na n-eaglaisí. Má chreidimid go domhain go bhfeidhmíonn cumhacht Chríost inár measc le sinn a spreagadh chun gnímh de réir a dheathola, ba chóir go mbeimis ag súil leis an bhfianaise a fheiceáil – samplaí d'athruithe suntasacha i nósanna maireachtála cheannairí Chríostaí agus i measc na ngnáthphobal. Athaimsimis fíís bhíobálta a thaispeánann gur féidir le daoine athrú, gur féidir le pobail iad féin a athrú ó bhonn chun feabhais, gur féidir an cruthú a athnuachan, agus é seo ar fad de toradh shaothar Chríost. Déanamais iarracht cloí leis an gcleachtas seo, ní le briathra an tseanfhocail, ach leis na gníomhartha a dhearbhaíonn.

Seachtain 5 - Dóchas as Cruthú in Christ

5^ú Lá Mhí Dheireadh Fomhair go dtí an 20ú Lá
i ndiadh na Tríonóide

Léamha

Isaiah 5.1-7, Salm 80.8-16

Filipigh 3.4b-14, Matha 21.33-críoch

Téama

“Leanaim orm ag iarraidh an duais a
bhreith liom mar go bhfuil beirthe orm féin
ag Íosa Críost.”

Filipigh 3:12

Réamhrá

Anois is arís tarlaíonn rud éigin a thugann dearcadh iomlán difriúil ar an saol duit. D’fhéadfaí gur eispéireas ar réir a bheadh ann – titim i ngrá, méala a fhulaingt, nó coincheap, idé úr. Uaireanta, tagtar ar fhionnachtain eolaíochta a athraíonn an chaoi a mbreathnaímid ar an domhan mórthimpeall orainn. Samhlaigh cé chomh bagrach is a bhí sé nuair a rith sé le Copernicus nárbh é an domhain croílár na ceatharchruinne, ach gurbh é gur imrothlaigh an domhan agus na plainéid eile ar an ngrian. Ag an uair sin, chuir ceannairí na n-eaglaisí ina leith gurbh eiriceach é, agus bhí deacrachtaí ag an-chuid daoine eile glacadh leis an athrú cruinneshamhla seo.

Grianghraf: Kyle

Táimid tagtha chuig ceann de na tráthanna cinniúnacha sin sa lá atá inniu ann. Tá dualgas orainn mar phobal domhanda an dearcadh atá againn i leith an domhain a athrú ó bhun go barr le hathbhreithniú a dhéanamh ar an gcaoi a mairimid air. Ina theannta sin, ba cheart dúinn mar Chríostaithe an dearcadh atá againn i leith an tSoiscéil agus an misin atá againn araon a athrú. Sa dá chás, táimid ciontach as tús áite a thabhairt dúinn féin, ag déanamh amach go mbíonn gach rud ag imrothlú orainnse. Breathnaímid ar an domhan mar chnuasach acmhainní atá curtha ar fáil dúinn féin amháin. Go dtí seo, b’fhacthas dúinn gurbh é a bhí sa tSoiscéal ná scéal Dé agus na ndaoine. De réir a chéile, táimid tagtha ar an tuairim go bhfuil dul amú orainn sa dá chás, agus go bhfuil dualgas orainn athrú.

Mórphictiúr Dé

Don tríú seachtain as a chéile, is ceann d’fháthscéalta Íosa atá bunaithe ar fhíonghort ár Soiscéal don lá inniu. Is é deireadh Mhatha 2, a nglatar “Fáthscéal na dTionóntaí” air, atá againn an uair seo. Is é sin an chéad sampla den mhíthuiscint a bhaintear as scéal Dé. Tugann “Fáthscéal na dTionóntaí” le fios gur bunaithe orainne mar dhaoine an scéal. Is é scéal fíonghort Dé atá ann le fírinne. An áiríonn tú difríocht eatarthu? Ní orainnse amháin atá an aird, ach ar mhóphictiúr Dé chomh maith. Ní hé amháin gurbh é an fíonghort an áit a ndéanaimid ár gcuid aisteoireachta, ach is dlúthchuid é de chuspóirí Dé – an úinéir talún. D’fhéadfa a rá gur mó an spéis atá ag an úinéir talún i ndán an fhíonghort ná mar atá aige sna tionóntaí.

Tríd treoir an tSean-Tiomna, bhí pobal Dé ceaptha a bheith mar eiseamláir do na náisiúin mórthimpeall orthu, do chuid eile an domhain, den chaoi ar cheart dóibh baint a bheith acu le Dia, agus den chaoi ar cheart dóibh taobh leis an talamh. Cuireann léamha an lae inniu as Íseáia 5 agus Salm 80 i gcuidhne dúinn go raibh baint ar leith ag na Giúdaigh le fíonghort, agus gur tuigeadh dóibhsean gurbh ionann iad féin lena gcuid tailte, agus fíonghort Dé. Níl Dia ró-shásta leis an gcaoi ar chaith siad leis an talamh áfach; níor shaothraigh siad ach fíonchaora searbha, agus mar sin, shocraigh Dia go ndéanfaí fásach tréigthe dá bhfíonghort. Téann Íosa céim níos faide ná sin ina scéal féin, agus bagraíonn sé dóibh i véarsa 43, go mbainfeadh Ríocht Dé díbh, agus go tabharfar do dhream é a bhainfidh toradh de na tailte.

Ar go leor bealaí, achoimre ar scéal lárnach an chruthú Chríostaí is ea an mórpictiúr a fhaighimid as Matha 21 ar chuspóirí Dé. Bheadh dealramh leis an dearcadh sa lá atá inniu ann gur siombal é an fíonghort ar chruthú Dé ina iomláine. Is é an timpeallacht atá ann – an domhan agus gach dá bhfuil istigh ann. Rud is ea an fíonghort seo, an domhan seo, a bhfuil cáiréis ag Dia mar úinéir air, agus ba mhaith leis go dtiocfadh rath torthúil air – tá ballaí mórthimpeall air aige, agus tá túr faire déanta aige le hé a chosaint. Tá cantaoir fíona tochailte aige sa tsúil go líonfar é.

Agus é sin ar fad déanta aige, tugann sé dúinne mar dhaonnaithe ar iasacht é, nó d’fhéadfa a rá go ligean sé amach ar cíos dúinn é. Is feirmeoirí tionóntacha sinn, agus is i bhfíonghort Dé a oibrímid. Tugann sé sin chuig

Geineasas 1 sinn, ina gcuirtear iachall orainn aithris a dhéanamh ar Dhia trí fhreastal ar chúraimí a dhomhain. Is é seo an chéad ordú agus an chéad choimisiún a thugtar don chine daonna – a bheith inár n-ionadaithe, a bheith inár maoir, i bhforbairt agus i gcúram an chruthaithe. Is léir an t-am ar fad nár thréig Dia a fhíonghort, ach gur fhág sé inár gcoimeád é.

Nuair a sheolann Dia – an t-úinéir – a chuid searbhóntaí le torthaí an fhíonghoirt a bhailiú, cad a dhéanaimid? Bualaimid iad, caithimid clocha leo, agus maraimid iad. Ní theastaíonn ó Dhia ach go n-aithnímis gur leis féin torthaí an chruthaithe, agus nach linn, agus go ndéanfaimis iad a ofráil mar chomharthaí buíochais dó sula n-úsaidfimis iad. Ach ina ionad sin, rinneamar iarracht áit Dé a fhorghabháil, agus ligeamar orainn gur linn an domhan – an fhíonghort – agus ar nós gur linn a chuid torthaí le húsáid agus mí-úsáid a bhaint astu. Tá an chluais bhodhar tugtha againn do ghlóir na bhfáithe a chaoin, agus a chaoineann go fóill gur gníomh ceannairce an mhí-úsáid a bhainimid as an gcruthú.

Faoi dheireadh, sheol an t-úinéir a mhac féin, agus mharaigh na tionóntaí é sin chomh maith. Cuireadh mac Dé chuig an domhan chun sinn a theagasc mar gheall ar an gcaoi gur cheart dúinn a bheith ag maireachtail in éineacht le Dia, lenár gcomharsa agus leis an gcruthú, ach nár maraíodh é sin chomh maith ag leithleachas na daonnachta, ag an iomlán againn le fírinne. Is ag an bpointe seo a chríochnaíonn scéal Íosa an fhíonghoirt – le marú an Mhic agus an breithiúnas a thabharfaidh an t-úinéir ar na tionóntaí. Scéal réamh-aiséirithe atá ann. Ach céard a tharlaíonn má leanaimid an scéal i bhfianaise chuid eile an Nua-Thiomna?

Dóchas as Cruthú i gCríost

Ag breathnú ar an scéal seo dúinn ó thaobh eile na Cásca, tá a fhios againn nár mhair an Mac gan bheocht, ach d'éirigh sé go hilibhuach. Tá a fhios againn chomh maith go ligeann a bhás agus a aiséirí don chine daonna tosú ón nua le Dia. Ach céard faoin bhfíonghort, áit a raibh ról tábhachtach aige i gcuspóirí? Is é seo mar a chuireann Easpag Durham Tom Wright é: “Slánóidh Dia an cheathairchruinne ina hiomláine; is é aiséirí Íosa tosach an tsaoil nua sin, an féar úr atá ag fás trí choncréit na héillitheachta agus an mheatha atá sa seandhomhan. Tíocfaidh an slánú deireanach nuair a nascfar na flaithis agus an domhan le chéile faoi dheireadh, in easnamh fuinnimh cruthaithe a thagann ó fhréamhshamhail na Cásca.”⁹

Is é teachtaireacht mhórpheictiúr Dé ná go bhféadfadh dóchas a bheith orainn ní hamháin go n-athrófar daoine ó bhonn, ach go n-athrófar an cruthú ó bhonn leis. Tá Ríocht Dé briste isteach ar an domhan seo, agus athdheimhníonn an t-aiséirí dúinn go ndéanfar athnuachan ar gach uile ní trí mheán Íosa Chríost. Is é atá i gceist leis sin ar bhonn praiticiúil ná go bhfuil an dara seans againne, na tionóntaí a rinne faillí ar a gcuid dualgas, ár ról a athshlánú. Cuireann sliocht amháin de chuid an Nua-Thiomna an méid sin in iúl dúinn go deaslabhartha, agus is é sin Rómhánaigh 8:19-22. Sa sliocht áirithe seo, déanann Naomh Pól comparáid idir iomlán an chruthaithe agus bean thorrach i bpríocar an tuismidh. Is pianmhar an príocal léanmhar céanna, ach tá dóchas ag baint leis chomh maith, nuair a chuirtear a bhfuil le teacht san áireamh. Tá an cruthú, a deirtear linn, ag smaoineamh ar an dá rud. Tá an cruthú ag déanamh fadaíochta ar an uair go scaoilfead ó dhaoirse an lofa é; ag feitheamh leis an athnuachan a dhéanfar nuair a thíocfaidh Ríocht Dé i réim faoi dheireadh. Ach thairis sin, agus níos dochreidte go fóill, léimid i véarsa 19 go bhfuil “an dúlra ag súil go díocasach le foilsíú chlann Dé.”

Is sinne mic (iníonacha) Dé ar ndóigh. Is iad sin tionóntaí an fhíonghoirt a rinne faillí ar an gcoimisiún a fuair siad in Geineasas 1. Anois áfach, tá an cruthú ag fanacht le dóchas air go nochtófaí sinn. Cén bhrí atá leis seo? Go bunúsach is é is ciall leis ná cuireadh atá tugtha dúinn ár ról i gcuspóirí Dé a athshlánú mar le cúram a dhéanamh den chruthú arís, is é sin an rud lena bhfuil an domhan ag feitheamh. Fionnachtain loinneach is ea é seo, bíodh is go bhfuil sé rud beag deacair dul i ngleic leis. Tá géarchéim thimpeallachta an lae inniu ag fanacht ar an Eaglais le go n-athshlánóidh sé a fis agus a misean, ionas go mbeidh sé in ann a bheith chun cinn ar chúram a dhéanamh de dhomhan Dé. Ní inár n-aonar a dhéanaimid é seo, ach le cabhair an chumhachta a thagann chugainn ó Chríost, a léiríonn agus a dheimhníonn a aiséirí gur féidir an cruthú a athnuachan.

Conclúid

Tá dóchas i ndán don phláinéad. Ní de thoradh fheabhas na heolaíochta agus na teicneolaíochta a thagann an dóchas sin, bíodh is go gcabhróidís sin. Ní ó chinntí polaitiúla a thagann sé ach oiread, cé go bhfuil dlúththábhacht ag baint leo seo. Ní thíocfaidh sé ó iarrachtaí sceimhle bád atá ag dul i dtreo thóin na farraige a tharrtháil. Is ó phearsa agus ó shaothar Chríost a thagann an dóchas sin, an té a ndearnadh gach uile ní ar a shon, an té ina dtagann gach uile ní le chéile (Colosaigh 1:15-17), agus tagann sé ó phobal Chríost a bheith ag athaismiú a ngairmeacha. Is é a deir Pól inár nEpistil ná “Leanaim orm ag iarraidh an duais a bhreith liom mar go bhfuil beirthe orm féin ag Íosa Chríost.” (Filipigh 3:12). Déanaimis sinn féin a aththiomnú leis sin a dhéanamh le chéile, le go mbeidh an cruthú ag fairis orainn. Oibrímis le chéile mar phobal Dé i bhfíonghort a chruthaithe ar a shon.

⁹ Wright, N. T., ‘Surprised by Hope’, SPCK, Londain, 2007, lth.135.